

STATISTIK & ANALYS

HÖGSKOLEVERKET
National Agency for Higher Education

Stig Forneng
2005-08-26

Delårsrapporterna från universitet och högskolor:

Ekonomi i balans, men färre studenter

I sina delårsrapporter räknar lärosätena med att antalet helårsstudenter under 2005 minskar med ungefär 3 500, eller drygt en procent, jämfört med föregående år.

Genom minskningarna av antalet studenter har lärosätena lyckats få intäkter och kostnader i bättre balans än 2004. För alla lärosäten tillsammans pekar prognosen mot ett underskott på 160 miljoner kronor för hela 2005, vilket är mindre än tre promille av hela omslutningen. Det kan jämföras med ett samlat minusresultat på drygt 440 miljoner kronor för år 2004. I allmänhet brukar det slutliga resultatet dessutom bli bättre än vad halvårsprognosen antyder, vilket mycket väl kan betyda ett positivt resultat för hela sektorn vid årets slut.

Besparingar

Fortfarande räknar dock två lärosäten av tre med underskott, men det är underskott som är små i förhållande till verksamhetens storlek. De, relativt sett, största underskotten redovisas av två av de nya universiteten – Karlstads universitet och Örebro universitet. Båda räknar med ett underskott på drygt tre procent av omslutningen, men i båda fallen gäller också att de prognosticerade underskotten för 2005 täcks av tidigare års överskott. Av alla lärosäten är det bara Högskolan på Gotland som har ett negativt eget kapital, och detta bedöms dessutom öka ytterligare genom ett negativt resultat för 2005.

Lärosätena förutser således bättre ekonomiska resultat 2005 än 2004. Det är resultatförbättringar som främst har åstadkommit genom besparingar. Redan under hösten 2004 märktes en minskning av antalet anställda vid universitet och högskolor med 1,5 procent, jämfört med föregående år. Flera lärosäten signalerar också vikande intäkter på forskningssidan. Flera lärosäten pekar på att knappa forskningsresurser innebär att nybörjartalen i forskarutbildningen, som gick ner kraftigt under 2004, fortsätter nedåt under 2005.

I löpande priser redovisar lärosätena i sina prognoser en verksamhet som ökar med 1,5 procent under 2005 jämfört med föregående år. Med hänsyn till löneökningar och andra prisförändringar innebär det att verksamheten blir något mindre 2005 än

2004. Det gäller inte bara den utbildning lärosätena ger utan också forskningsverksamheten.

Fortsatt överproduktion

Sammantaget är den totala utbildningsvolymen, det vill säga hela antalet helårsstudenter och helårsprestationer, trots minskningen under 2005 nästan 4 procent över det tak som finns för riksdagens ersättning till lärosätena. Det innebär drygt 10 000 fler helårsstudenter än vad riksdagens anslag räcker till.

Av de trettio lärosäten som ingår i sammanställningen är det bara två, Chalmers tekniska högskola och Högskolan i Trollhättan/Uddevalla, som bedömer att de kommer att hålla sig under sina respektive takbelopp. I båda fallen handlar det då om fraktioner av en procent.

De lärosäten som under 2005 räknar med den största överproduktionen ligger cirka 10 procent över takbeloppet. Det är Högskolan i Skövde samt Örebro och Växjö universitet. Undantag är Högskolan på Gotland som räknar med en utbildningsvolym som överstiger takbeloppet med nästan tjugo procent.

Mer än fem procent över takbeloppet ligger också Göteborgs universitet, Karolinska institutet, Luleå tekniska universitet, Mittuniversitetet och Högskolan i Jönköping.

Nya platser

I delårsrapporterna har lärosätena inte har räknat med de ökningarna av antalet platser som kan komma till stånd under höstterminen genom det extra anslag som regeringen aviserade i sitt pressmeddelande av den 21 juli. Hur många nya platser de extra pengarna kommer att leda till är emellertid osäkert, då alla lärosäten som får ett extra resurstillskott redan ger mer utbildning än de får betalt för.

På kort sikt innebär således de extra anslagen i första hand att lärosätena får något större resurser för den utbildning de redan ger. På längre sikt innebär emellertid tillskotten även mer utbildning genom att lärosätena kommer att planera för fler utbildningsplatser än de annars skulle ha gjort. De framtida effekterna blir givetvis än större om den ytterligare utbyggnad om 15 000 nya platser som regeringen aviserat från 2006 kommer till stånd.

Prognos för ekonomiskt resultat samt utbildningsvolym i förhållande till takbelopp år 2005

Sid 3 (3)

Lärosäte	Totalt för lärosätet			Grundutbildningen				Förändring i antal helårsstudenter 2004-05, %
	Prognos för resultat 2005 milj kr	Prognos för omslutning milj kr	Balanserat resultat* milj kr	Takbelopp 2005 milj kr	Prognos för 2005 milj kr	Avvikelse %	Prognos för antal helårsstudenter	
Uppsala universitet	-0,3	4 143	269	1 126,0	1 127,2	0,1	21 049	-2,3
Lund	15,1	5 041	325	1 436,6	1 487,0	3,5	26 995	-3,0
Göteborg	-45,0	4 273	167	1 414,7	1 507,6	6,6	25 154	-2,3
Stockholm	-46,1	2 772	162	864,2	904,3	4,6	22 680	-2,2
Umeå	-17,4	2 973	320	1 002,7	1 047,2	4,4	16 963	3,1
Linköping	0,0	2 486	167	1 098,8	1 106,9	0,7	18 201	-1,2
Karolinska institutet	-44,9	3 861	276	487,4	516,3	5,9	5 640	-4,5
KTH	30,0	2 809	27	893,0	893,0	0,0	12 743	0,8
Chalmers	-17,0	2 111	27	664,4	659,6	-0,7	8 800	2,2
Luleå	10,0	1 206	81	539,9	573,0	6,1	8 359	0,9
SLU**	87,2	2 163	36				3 400	1,8
Karlstad	-20,5	790	53	451,9	465,0	2,9	8 350	-4,6
Mittuniversitetet	35,3	761	39	436,7	461,6	5,7	8 494	4,0
Växjö	-3,0	681	98	378,7	409,3	8,1	8 095	-4,7
Örebro	-26,0	859	65	520,1	569,6	9,5	9 599	-2,1
Summa	-42,6	36 928	2 115	11 315,1	11 727,7	3,6	204 522	-1,3
Blekinge tekn högsk	-8,2	396	29	202,9	207,1	2,0	3 413	9,0
Borås	0,3	425	16	327,4	327,9	0,1	5 120	-4,5
Dalarna	-4,8	445	29	320,8	330,8	3,1	5 610	6,8
Gotland	-2,8	154	-13	91,9	110,0	19,7	2 363	19,8
Gävle	-11,8	478	40	334,6	336,1	0,5	6 097	-3,6
Halmstad	-9,8	353	56	261,0	270,1	3,5	5 577	2,7
Jönköping	4,5	556	50	369,1	396,8	7,5	7 029	-2,0
Kalmar	-13,0	593	76	359,9	376,0	4,5	6 157	-5,8
Kristianstad	-7,4	368	22	291,2	299,7	2,9	5 360	-5,0
Skövde	0,9	311	61	246,2	271,0	10,1	4 438	2,0
Trollhättan/Uddevalla	-4,5	316	15	244,6	243,8	-0,3	4 328	-2,7
Lärarhögskolan	-39,1	606	122	392,0	397,1	1,3	6 911	-0,8
Malmö	-16,9	917	79	625,8	640,7	2,4	11 172	1,7
Mälardalen	9,7	690	45	514,1	537,0	4,4	9 046	1,9
Södertörn	-14,3	501	17	251,4	257,7	2,5	6 611	-7,3
Summa	-117,2	7 109	663	4 833,0	5 001,9	3,5	89 232	-0,9
Summa, totalt	-159,9	44 037	2 777	16 148,1	16 729,5	3,6	293 754	-1,2

* Balanserat resultat vid ingången i år 2005, dvs. summan av kapitalförändring år 2004 och balanserat kapitalförändring enligt respektive lärosätes årsredovisning för år 2004.

** För SLU, Sveriges lantbruksuniversitet, anges inget takbelopp.

Anmärkning: De konstnärliga högskolorna i Stockholm och Idrottshögskolan i Stockholm har lämnats utanför sammanställningar då de inte lämnar delårsrapporter.